

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

ANALIZA COMPARATIVĂ A POLITICILOR DE PROTECȚIE A COPILULUI ȘI SALVGARDARE

(GARANTAREA SIGURANȚEI COPILULUI)
DIN REPUBLICA MOLDOVA,
ROMÂNIA ȘI POLONIA

Chișinău, 2025

Studiul este realizat în cadrul Proiectului
„Împuternicirea instituțiilor de învățământ:
Salvgardarea și Protecția Copiilor și Adolescenților
din Republica Moldova și Ucraina”,

de către Angela Cara – Doctor în Pedagogie, Conf. cercet.,
Maria Strehie – Doctor în Sociologie, Conf. univ.,

cu suportul financiar al Organizației Internaționale
Umanitare World Vision, Moldova, 2025.

CUPRINS

Acronime	3
Introducere.....	4
1. ANALIZA CADRULUI NORMATIV ȘI POLITICILOR ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ȘI POLONIA	6
1.1 Alinierea la standardele internaționale privind protecția copilului.....	6
1.2 Reglementări privind drepturile copilului în Constituția celor trei țări.....	7
1.3 Existența unei legi dedicată exclusiv protecției drepturilor copilului.....	8
1.4 Reflectarea în legislație și politici a mecanismelor cu privire la combaterea violenței în familie, prevenirea abuzului, violenței și exploatării copiilor	8
1.5 Existența unui cadru legal pentru protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației și protecției copilului în spațiul online.....	10
1.6 Existența cadrului legal privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți	13
1.7 Asistența socială a persoanelor aflate în dificultate – domeniu prioritar	14
1.8 Prioritățile în domeniul protecției drepturilor copilului	15
2. ACTORII CHEIE IMPLICAȚI ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI	17
2.1 Republica Moldova.....	17
2.2 România.....	22
2.3 Polonia	24
3. BUNE PRACTICI ȘI ABORDĂRI INOVATOARE APLICATE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ȘI POLONIA	27
CONCLUZII.....	33
RECOMANDĂRI.....	36
ANEXE.....	37

ACRONIME

ATAS	– Agenția Teritorială de Asistență Socială
ANITP	– Autoritatea Națională pentru Combaterea Traficului de Persoane
CNPDC	– Consiliului național pentru protecția drepturilor copilului
CNE	– Consiliul Național al Elevilor
STAS	– Structura teritorială de asistență socială
DGASPC	– Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Copilului
ISJ	– Inspectoratele Școlare Județene
ISMB	– Inspectoratul Școlar al Municipiului București
PSEA	– Prevenirea exploatării și abuzului sexual
RSHEE	– The Safeguarding Resource and Support Hub for Eastern Europe
GDPR	– Regulamentul General privind Protecția Datelor
ONU	– Organizația Națiunilor Unite
UE	– Uniunea Europeană

INTRODUCERE

Protecția copilului este o prioritate globală, iar politicile de safeguarding (garantare a siguranței) implementate în diferite țări sunt esențiale pentru asigurarea unui mediu sigur și protejat pentru copii/elevi. În contextul Republicii Moldova, României și Poloniei, acest subiect capătă o relevanță sporită, având în vedere angajamentele privind protecția drepturilor copilului.

Republica Moldova, România și Polonia, fiind state din Europa Centrală și de Est, prezintă similitudini istorice și culturale, dar și diferențe semnificative în ceea ce privește evoluția cadrului legal privind protecția copilului. În timp ce România și Polonia sunt membre ale Uniunii Europene, iar Republica Moldova este un stat asociat, acest context geopolitic influențează reglementările și implementarea politicilor naționale de protecție a copilului și safeguarding (garantare a siguranței).

Republica Moldova, România și Polonia au avut un rol semnificativ în gestionarea crizei refugiaților în contextul războiului din Ucraina din 2022. Aceste trei țări au cooperat pe plan regional și internațional pentru a preveni abuzurile și a proteja drepturile refugiaților, în special ale grupurilor vulnerabile, precum femeile, copiii și persoanele cu dizabilități.

În acest context, World Vision și-a propus să realizeze un studiu comparativ privind cadrul legal, politicile de protecție a copilului și măsurile de safeguarding din **Republica Moldova, România și Polonia**, trei țări din Europa Centrală și de Est, care se confruntă cu provocări comune, dar și cu abordări similare în ceea ce privește protecția copiilor și safeguarding (garantarea siguranței copiilor).

Obiectivele studiului:

1. Analiza cadrului legal și a principalelor politici în domeniul protecției copilului și safeguarding (garantarea siguranței copilului) din Republica Moldova, România și Polonia.
2. Analiza comparativă a cadrului legal și a politicilor în domeniul protecției și safeguarding (garantarea siguranței) în cele trei țări.

3. Identificarea actorilor-cheie implicați în domeniul protecției copilului și garantării siguranței copilului în Republica Moldova, România și Polonia.

4. Identificarea bunelor practici privind protecția copilului și safeguarding în cele trei țări.

5. Elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea sistemelor de protecție a copilului și garantării siguranței copilului, bazate pe lecțiile învățate din experiențele celor trei state.

Indicatori în baza cărora a fost realizată cercetarea comparativă includ:

1. Cadrul legal:

- Alinierea la standardele internaționale privind protecția copilului;
- Reflectarea stipulărilor privind drepturile copilului în Constituția celor trei țări;
- Existența unei legi dedicată exclusiv protecției drepturilor copilului în cele trei țări;
- Reflectarea în legislație și politici a mecanismelor cu privire la combaterea violenței în familie, prevenirea abuzului, violenței și exploatării copiilor;
- Existența unui cadru legal pentru protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației și protecției copilului în spațiul online;
- Existența cadrului legal privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți;
- Asistența socială a persoanelor aflate în dificultate ca domeniu prioritar.

2. Cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului

- Instituții responsabile de protecție drepturilor copilului;
- Cooperarea intersectorială între actorii relevanți cu responsabilități în domeniul protecției copilului (inclusiv organizațiile societății civile).

ANALIZA CADRULUI NORMATIV ȘI POLITICILOR ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ȘI POLONIA

Analiza cadrului normativ de protecție a copilului și garantării siguranței copilului (safeguarding) din Republica Moldova, România și Polonia a fost analizat în corespundere cu următoarele criterii:

1. Alinierea la standardele internaționale privind protecția copilului
2. Reglementări privind drepturile copilului în Constituția celor trei țări
3. Existența unei legi dedicată exclusiv protecției drepturilor copilului
4. Reflectarea în legislație și politici a mecanismelor cu privire la combaterea violenței în familie, prevenirea abuzului, violenței și exploatării copiilor,
5. Existența unui cadru legal pentru protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației și protecției copilului în spațiul online
6. Existența cadrului legal privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți
7. Asistența socială a persoanelor aflate în dificultate – domeniu prioritar
8. Prioritățile în domeniul protecției drepturilor copilului

1.1. Alinierea la standardele internaționale privind protecția copilului

Republica Moldova, România și Polonia sunt semnatare ale Convenției ONU privind Drepturile Copilului, și au adoptat măsuri de armonizare a legislației naționale cu standardele internaționale în domeniul protecției copilului, asigurându-se astfel respectarea drepturilor fundamentale ale copiilor și protecția acestora împotriva abuzurilor și exploatării.

Republica Moldova a ratificat Convenția ONU cu privire la drepturile copilului la 12 decembrie 1990, și acest document internațional este în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993. Convenția cu privire la drepturile copilului este cel mai ratificat tratat internațional din istorie privind drepturile omului, este promisiunea lumii față de copiii de pretutindeni. În 2009 Adunarea Generală a Națiunilor Unite a aprobat **Linile directoare privind îngrijirea alternativă a copiilor** (2009). Acest document reprezintă reperul pentru ghidarea și intervențiile serviciilor sociale de la nivel comunitar și regional, precum și pe cele ale organizațiilor neguvernamentale în lucrul cu copiii separați de părinți sau în risc de separare.

În vederea consolidării drepturilor copilului, **România** a fost printre primele state care a ratificat Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Convenția a fost asumată de România prin adoptarea legii Legea 18/1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului (publicată în Monitorul Oficial numărul 314 din 13 iunie 2001).

Convenția cu privire la drepturile copilului a fost ratificată de **Polonia** în anul 1991. Polonia, ca unul dintre inițiatorii Convenției, a fost cea care a prezentat primul său proiect Comisiei pentru drepturile omului a Organizației Națiunilor Unite.

1.2. Reglementări privind drepturile copilului în Constituția celor trei țări

Constituția celor trei țări conține stipulări privind protecția copilului drept o obligație fundamentală a statului. Interesul superior al copilului este un principiu explicit reflectat în constituția celor trei țări. În același timp, Constituția Poloniei și cea a României conțin stipulări mai detaliate privind prevenirea abuzurilor și a exploatării copiilor decât în Constituția Republica Moldova.

Constituția Republicii Moldova¹ stabilește prin art.4 prioritatea reglementărilor internaționale referitoare la drepturile fundamentale ale omului față de legile interne, atunci când există neconcordanțe între acestea. Constituția Republicii Moldova prevede drepturile fundamentale ale omului: dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art.24); dreptul la ocrotirea sănătății (art.36); protecția familiei, a copiilor și a tinerilor (art.49-50); protecția persoanelor cu dizabilități (art.51).

Articolul 49 din Constituția României² stabilește că copiii și tinerii au dreptul la protecție și asistență, inclusiv asistență socială și garanții împotriva exploatării.

1. Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor;
2. Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.
3. Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.
4. Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.
5. Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

Articolul 72 din Constituția Poloniei stabilește:

1. Republica Polonă asigură protecția drepturilor copilului. Orice persoană are dreptul de a solicita autorităților publice protecția copilului împotriva violenței, cruzimii, exploatării și demoralizării.
2. Copilul lipsit de îngrijirea părintească are dreptul la îngrijire și asistență din partea autorităților publice.
3. În cursul stabilirii drepturilor copilului, autoritățile publice și persoanele responsabile de copil sunt obligate să asculte și, pe cât posibil, să ia în considerare opiniile copilului.

¹ Constituția Republicii Moldova Nr.1/1994. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145723&lang=ro

² Constituția României Disponibil: <https://www.constitutiaromaniei.ro/>

1.3. Existența unei legi dedicată exclusiv protecției drepturilor copilului în cele trei țări

Republica Moldova și România au aprobat legea, care reglementează protecția și drepturile copilului (Legea nr. 370/2023 în Moldova și Legea nr. 272/2004 în România). Polonia nu are o lege unică dedicată exclusiv copilului, dar stipulările privind protecția drepturilor copilului sunt integrate în cadrul normativ al țării.

Republica Moldova: Legea privind drepturile copilului nr.370/2023³ stabilește drepturile fundamentale ale copilului, principiile și măsurile de asigurare a drepturilor copilului, atribuțiile autorităților publice centrale și locale și interacțiunea acestora în procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului. Art. 23 stabilește prevederi cu preferință la asigurarea respectării dreptului copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic. În corespundere cu prevederile art. 23 Legii nr.30/2023 statul ocrotește inviolabilitatea persoanei copilului și întreprinde toate măsurile necesare pentru a preveni și a proteja copilul față de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic în orice scop și sub orice formă; asigură dezvoltarea măsurilor de protecție și a programelor sociale în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie și a violenței împotriva copilului; asigură dezvoltarea unor servicii calificate adresate copiilor victime ale oricărei forme de violență, neglijare, exploatare sau abuz și promovează reintegrarea socială a acestora.

România: Legea nr. 272/2021 privind protecția și promovarea drepturilor copilului stabilește cadrul legal pentru protecția și promovarea drepturilor copilului. Art. 39 stabilește obligațiile Serviciului Public de Asistență Socială în luarea tuturor măsurilor necesare pentru depistarea precoce a riscurilor care pot determina separarea copilului de părinții, precum și pentru prevenirea comportamentului abuziv din partea părinților și a violenței în familie.

1.4. Reflectarea în legislație a mecanismelor cu privire la combaterea violenței în familie, prevenirea abuzului, violenței și exploatării copiilor

Toate cele trei țări au aprobat legi, regulamente privind combaterea abuzului, violenței în familie. Codurile penale a celor trei țări prevăd sancțiuni specifice privind violența împotriva copiilor sau în familie. Fiecare dintre aceste țări dispune de un sistem pentru protejarea victimelor și prevenirea abuzurilor, precum și raportarea acestora. În toate cele trei țări, specialiștii din domeniul educației, sănătății și asistenței sociale, au obligația de a raporta orice suspiciune de abuz asupra copiilor autorităților competente. Aspectele comune în cele trei țări privind raportarea abuzurilor față de copiii vizează: protecția anonimă și confidențială a celor care raportează abuzurile, sisteme de raportare clare și eficiente pentru a asigura intervenția rapidă în cazurile de abuz.

³ Legea privind drepturile copilului nr. 370/2023. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140710&lang=ro

Republica Moldova: Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie⁴ conține prevederi importante privind violența în familie și formele acesteia și stabilește cadrul instituțional, atribuind responsabilități specifice autorităților competente. Legea prevede crearea centrelor de asistență pentru victimele violenței, precum și un mecanism eficient pentru soluționarea cazurilor de violență, proceduri de plângeri, aplicare a ordonanțelor de protecție și izolare a agresorului familial.

În scopul asigurării protecției speciale a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Instrucțiunile stabilesc mecanismul de cooperare și responsabilitățile autorităților publice centrale și locale, ale structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, juridic, în procesul de identifi care, evaluare, referire, asistență și monitorizare intersectorială a cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic de copii, precum și de prevenire a acestor fenomene prin intermediul serviciilor de asistență socială, educație, de ordine publică și medicale.

Hotărârea Guvernului Nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului⁵ stabilește mecanismul de cooperare și responsabilitățile autorităților publice centrale și locale, ale structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, juridic, în procesul de identifi care, evaluare, referire, asistență și monitorizare intersectorială a cazurilor de violență, neglijare, exploatare, trafic de copii, precum și de prevenire a acestor fenomene.

Ministerul Educației și Cercetării a aprobat un șir de documente care reglementează protecția copilului și siguranța acestuia în instituțiile de învățământ general:

- *Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului*, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației nr.77 din 22 februarie 2013;
- *Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului*, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației nr.858 din 23 08 2013.
- *Politica de protecție a copilului Ghid de implementare⁶*, care se referă la toți angajații, voluntarii și oaspeții instituției de învățământ, precum și la persoanele care prestează temporar servicii și care intră în contact cu copiii.
- *Regulamentul privind comunicarea între instituțiile de învățământ și reprezentanții mass-media în cazurile care se referă la copii* aprobat prin Ordinul ME nr.60 din 07 februarie 2014⁷.
- *Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului* aprobată prin ordinul MEC nr.1024 din 13 octombrie 2024⁸.

⁴ Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144821&lang=ro#

⁵ Hotărârea Guvernului Nr. 270 /2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=18619&lang=ro

⁶ POLITICA DE PROTECȚIE A COPILULUI ÎN INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT Ghid de implementare. Disponibil la: https://mec.gov.md/sites/default/files/politica_de_protectie_a_copiluluighid_de_implementare_0.pdf

⁷ Regulamentul privind comunicarea între instituțiile de învățământ și reprezentanții mass-media în cazurile care se referă la copii aprobat prin Ordinul ME nr. 60 din 07 februarie 2014. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_60_2014.pdf

⁸ Metodologia cu privire la prevenirea și combaterea bullying-ului aprobată prin ordinul MEC nr.1024 din 13 octombrie 2024. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_mec_nr.1024_din_13.10.2022_-_metodologie_-_bullyng_.pdf

România: Legea nr. 678/ 2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane stabilește, dispoziții procedurale speciale pentru cazurile legate de traficul de copii, pornografia infantilă și alte infracțiuni care implică victime minore.

În România, abuzul asupra copilului este reglementat prin **Codul Penal** și prin **Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului**, care stipulează obligațiile autorităților de a proteja copiii de abuzuri, neglijență și exploatare. Legea prevede măsuri de protecție pentru copii și impune obligația autorităților de a interveni rapid în cazurile de abuz.

De asemenea, Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice recunoaște statutul de victimă al copiilor care asistă la incidente de violență domestică și include dispoziții menite să îi protejeze de astfel de evenimente.

Legea obligă profesioniștii (medici, educatori, asistenți sociali) să raporteze orice suspiciune de abuz sau violență asupra unui copil autorităților competente. De asemenea, autoritățile locale trebuie să asigure accesul rapid la servicii de protecție pentru victimele abuzurilor.

În România, raportarea se poate face la **Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)** sau la poliție. Există și linii telefonice specializate pentru raportarea abuzurilor, cum ar fi **Telefonul Copilului (0800 500 333)**, care oferă suport anonim victimelor abuzurilor.

Polonia: Legea privind prevenirea violenței domestice 2005 reglementează sistemul de prevenire a violenței domestice, inclusiv activitatea echipelor interdisciplinare și sarcinile profesioniștilor incluși în proces.

Regulamentul Ministrului Muncii și Politicii Sociale privind standardele serviciilor de bază oferite de centrele specializate de sprijin pentru victimele violenței domestice, 2011 vizează standardele serviciilor oferite de centrele specializate de sprijin pentru victimele violenței domestice, inclusiv copii.

Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului familiei și politicii sociale privind echipa de monitorizare pentru combaterea violenței domestice, 2023 specifică activitatea echipei de monitorizare pentru prevenirea violenței domestice.

În conformitate cu **Legea privind Comisia de stat pentru investigarea cazurilor de acte împotriva libertății și moralității sexuale împotriva unui minor cu vârsta sub 15 ani**, Comisia investighează cazurile împotriva libertății și moralității sexuale împotriva unui minor sub 15 ani și desfășoară activități educative și preventive.

Codul Penal al Poloniei (articolele 156, 197, 198 și 200) stipulează acțiuni care vizează protecția minorilor împotriva abuzurilor și violenței.

- **Articolul 156 (Vătămarea corporală gravă):** se referă la infracțiunile care cauzează vătămări corporale grave unei persoane, inclusiv minorilor. Acest articol reglementează pedeapsa pentru provocarea unor leziuni fizice semnificative, inclusiv în cazurile de abuz asupra copiilor.
- **Articolul 197 (Violența sexuală):** se aplică infracțiunilor de viol, inclusiv asupra minorilor. Acesta include pedepse severe pentru agresiunea sexuală împotriva unei persoane, cu accent pe protejarea persoanelor vulnerabile, în special a copiilor.
- **Articolul 198 (Exploatarea sexuală a minorilor):** se referă la infracțiunile care implică exploatarea sexuală a minorilor, incluzând aspecte precum pornografia infantilă și alte forme de abuz sexual.
- **Articolul 200 (Abuzul sexual al unui minor):** acest articol reglementează pedepsele pentru abuzul sexual asupra unui copil, și stabilește pedepse severe pentru infracțiunile care implică un comportament sexual inadecvat față de un minor.

De asemenea, în Polonia, există o reglementare importantă referitoare la **obligația de raportare** a infracțiunilor comise asupra minorilor. În conformitate cu legislația poloneză, anumite persoane, precum profesioniștii din domeniul educației, sănătății și asistenței sociale, au obligația de a raporta orice suspiciune de abuz asupra copiilor autorităților competente.

1.5. Existența unui cadru legal pentru protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației și protecției copilului în spațiul online

În Republica Moldova, România și Polonia există un cadru legal pentru protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, în special în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, reglementarea mass-media și educația pentru siguranța online. Toate cele trei țări au adoptat reglementări privind protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu standardele internaționale: Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) în Uniunea Europeană. Cadrul legal a celor trei țări interzice difuzarea de materiale violente, pornografice sau care pot afecta dezvoltarea emoțională și psihologică a copiilor. Promovarea educației pentru siguranța online: în toate cele trei țări, au fost întreprinse inițiative la nivel de instituție școlară pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la riscurile internetului și comportamentele sigure în mediul online.

Republica Moldova: Legea nr.30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației⁹ reglementează principiile de bază privind protecția și realizarea intereselor superioare ale copilului în sfera informațiilor accesibile public; informația accesibilă public care se consideră informație cu impact negativ asupra copiilor; prevede interdicția difuzării informației ce conține date personale cu impact negativ asupra copiilor; categoriile în care se încadrează producțiile audiovizuale ce pot afecta dezvoltarea fizică, mintală sau morală a copiilor ; care este intervalul de timp în care pot fi prezentate producțiile audiovizuale pentru copiii de diferite vârste; obligațiile radiodifuzorilor cât și răspunderea pentru încălcarea dispozițiilor prezentei legi .

Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal: reglementează protecția datelor cu caracter personal, inclusiv ale minorilor. Legea impune obligații de transparență și consimțământ pentru colectarea și procesarea datelor copiilor pe internet.

Codul nr.174/2018 serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, art.15 prevede:

1. Furnizorii de servicii media au obligația să respecte principiul interesului superior al minorului.
2. Minorul are dreptul la protecția imaginii și a vieții sale private.
3. La stabilirea condițiilor de participare a minorului la un program audiovizual se ia în considerare sensibilitatea și vulnerabilitatea specifice vârstei minorului, în general, precum și tipul de personalitate al acestuia, în particular.
4. Dreptul minorului la respectarea vieții private și la propria imagine prevalează în fața necesității de informare, inclusiv în cazul minorului aflat în situații dificile.

⁹ Legea nr.30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133289&lang=ro#

5. În cadrul programelor audiovizuale, minorul nu poate fi folosit sau expus de către părinți, rude, reprezentanți legali, avocați sau alte persoane responsabile de creșterea și îngrijirea acestuia, în scopul de a obține avantaje de orice tip sau de a influența deciziile autorităților publice.

România a adoptat o serie de reglementări menite să protejeze copiii de impactul negativ al informației, în special în contextul mass-media și internetului.

Legea audiovizualului nr. 504/2002. Autoritatea Națională pentru Audiovizual reglementează și controlează conținutul audiovizual, interzicând difuzarea de materiale care ar putea afecta dezvoltarea copiilor, inclusiv pornografie, violență extremă și alte forme de conținut inadecvat.

Legea nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal protejează datele personale ale copiilor și reglementează colectarea și utilizarea informațiilor de către companiile online și rețelele sociale.

În România, abuzul sexual online, pornografia infantilă și abuzul minorilor sunt reglementate și pedepsite sever prin Codul Penal. De asemenea, legislația impune obligația de raportare a infracțiunilor comise asupra copiilor.

Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale din România a elaborat un ghid privind siguranța copiilor în spațiul digital, care descrie riscurile specifice și sfaturi de siguranță pentru copii.

Polonia a adoptat reglementări clare și măsuri de protecție pentru a combate impactul negativ al informațiilor asupra copiilor, având o legislație detaliată în domeniul protecției minorilor.

Legea privind mass-media (Legea nr. 106/2011) reglementează activitățile mass-media, interzicând difuzarea de materiale care ar putea dăuna dezvoltării copiilor. Autoritatea Națională pentru Audiovizual din Polonia supraveghează respectarea acestora.

Legea privind protecția datelor cu caracter personal protejează datele copiilor colectate online, care reclamă reglementări stricte în ceea ce privește procesarea datelor minorilor pe internet.

Filtre și reglementări pentru internet: Polonia a implementat măsuri de reglementare a internetului, inclusiv obligații de a crea filtre care blochează accesul la site-uri cu conținut dăunător pentru copii.

1.6. Existența cadrului legal privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți

Protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți este reglementată în legislațiile naționale ale Republicii Moldova, României și Poloniei. Fiecare țară are măsuri specifice care urmăresc să protejeze interesul superior al copilului și să prevină marginalizarea sau abuzul. În toate cele trei țări – Republica Moldova, România și Polonia – legislația prevede măsuri speciale pentru protecția grupurilor vulnerabile, deținând această noțiune în mod specific în funcție de contextul național și de nevoile sociale ale populației.

Deși Republica Moldova, România și Polonia au abordări similare în ceea ce privește protecția copiilor aflați în situații de risc, există diferențe semnificative în implementarea măsurilor specifice. Cadrul legal din toate cele trei țări, au ca obiective reducerea separării de familie, plasamentul copilului în medii favorabile și prevenirea instituționalizării, punând accent pe interesul superior al copilului.

Asemănări între cele trei țări vizează:

- **Interesul superior al copilului:** este principiul central care guvernează toate măsurile legislative privind protecția copilului.
- **Plasamentul familial:** în toate cele trei țări, plasamentul copilului în cadrul familiei extinse sau în sistemul familial substitutiv este prioritar.
- **Instituții specializate:** există structuri dedicate pentru identificarea, monitorizarea și protecția copiilor aflați în situații de risc.
- **Prevenirea instituționalizării:** legislațiile promovează plasamentul familial și reducerea numărului de copii în instituțiile rezidențiale.

Republica Moldova: Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți¹⁰ reglementează principiile protecției copilului aflat în situație de risc și a copilului separat de părinți (art.4), prevede reglementarea atribuțiilor și responsabilităților autorităților tutelare locale și a autorităților tutelare teritoriale cu privire la procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor în situație de risc(art. 6-7); reglementează procesul de identificare, evidența și asistența copiilor aflați în situație de risc(art. 8-10); determinarea obligativității cooperării în domeniul protecției copilului a autorităților tutelare locale și teritoriale din diferite unități administrativ – teritoriale (art. 19-20).

MMPS a aprobat prin ordinul nr. 114 din 24 mai 2024 Ghidul cu privire la Politica internă de protecție a copilului pentru instituțiile/organizațiile/serviciile sociale care lucrează cu și pentru copii¹¹, care are menirea să promoveze realizarea drepturilor copilului, inclusiv dreptul la familie, la protecție, la justiție și la incluziune socială.

România: Legea nr. 156/2023 privind organizarea activității de prevenire a separării copilului de familie, stabilește un cadru pentru organizarea și punerea în aplicare a activităților menite să prevină separarea copiilor de familiile lor. Aceasta subliniază

¹⁰ Legea nr. 140/2014 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139010&lang=ro#

¹¹ Ghidul cu privire la Politica internă de protecție a copilului pentru instituțiile/organizațiile/serviciile sociale care lucrează cu și pentru copii, aprobat prin ordinul MMPS nr. 114 din 24 mai 2024.

Disponibil la: https://social.gov.md/wp-content/uploads/2024/05/Ordin-nr.-114_24.05.2024_Politica-interna-de-protectie.pdf

importanța acordării de sprijin și asistență familiilor aflate în dificultate, cu scopul final de a garanta că copiii pot crește și se pot dezvolta într-un mediu familial sigur și hrănit.

Polonia: Legea privind sprijinul familiei și plasamentul copiilor (Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Această lege, adoptată în 2011, reglementează sprijinul acordat familiei și sistemul de protecție pentru copiii care nu pot trăi împreună cu părinții lor biologici.

1.7. Asistența socială a persoanelor aflate în dificultate – domeniu prioritar

În fiecare dintre cele trei țări – Republica Moldova, România și Polonia – există cadrul legal care reglementează organizarea și funcționarea serviciilor de asistență socială, stabilind drepturile beneficiarilor, responsabilitățile autorităților și principiile care stau la baza sistemului de protecție socială. Deși fiecare țară are o abordare specifică, există și multe asemănări între legislațiile lor. Legea asistenței sociale în fiecare dintre cele trei țări reglementează serviciile sociale pentru protecția persoanelor vulnerabile, inclusiv copiilor.

Republica Moldova: Legea asistenței sociale nr.547/2003¹² stabilește raporturile juridice în cadrul sistemului de protecție socială, integrarea socială prin diversificarea și dezvoltarea rețelei de servicii sociale, inclusiv destinate copiilor și familiilor. De asistență socială beneficiază persoanele și familiile care, din cauza unor factori de natură economică, fizică, psihologică sau socială, nu au posibilitate prin propriile capacități și competențe să prevină și să depășească situațiile de dificultate, și anume:

- copiii și tinerii ale căror sănătate, dezvoltare și integritate fizică, psihică sau morală sînt prejudiciate în mediul în care locuiesc;
- familiile care nu își îndeplinesc în mod corespunzător obligațiile privind îngrijirea, întreținerea și educarea copiilor;
- familiile fără venituri sau cu venituri mici;
- persoanele afectate de violență în familie;
- familiile afectate de violența în familie;
- familiile cu trei și mai mulți copii;
- familiile monoparentale cu copii;
- alte persoane sau familii aflate în dificultate.

Moldova pune un accent deosebit pe promovarea incluziunii sociale și protecția copiilor și tinerelor familii, fiind implicată în diverse strategii de protecție socială internaționale.

România: Legea nr. 292/2011 privind asistența socială reglementează serviciile de asistență socială din România. Legea a fost adoptată pentru a crea un sistem integrat de protecție socială, asigurându-se că persoanele vulnerabile beneficiază de suportul necesar. Legea cuprinde diverse aspecte ale asistenței sociale, inclusiv protecția copilului, sprijinul familiei și măsuri de prevenire și abordare a vulnerabilității sociale. Aceasta definește drepturile persoanelor și familiilor aflate în dificultate, responsabilitățile furnizorilor de servicii sociale și mecanismele de accesare și furnizare a asistenței sociale.

¹² Legea asistenței sociale nr.547/2003. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142238&lang=ro#

Polonia: Legea nr.12/2004 privind asistența socială din Polonia reglementează sistemul de protecție socială, oferind sprijin celor care se află în dificultăți. Legea urmărește promovarea incluziunii sociale și protecția drepturilor persoanelor vulnerabile.

Scopul și principiile asistenței sociale: asigurarea unui sistem de protecție socială care să răspundă nevoilor persoanelor vulnerabile și să sprijine integrarea acestora în societate.

1.8. Prioritățile în domeniul protecției drepturilor copilului

În ceea ce privește prioritățile în domeniul protecției drepturilor copilului, dacă în Republica Moldova¹³ și România¹⁴ au fost aprobate documente strategice pentru protecția și promovarea drepturilor copilului și planuri de acțiune, în Polonia, nu a existat o strategie unificată sau un plan de acțiune pentru copii și nu există încă un mecanism instituționalizat intersectorial pentru coordonarea și monitorizarea activităților legate de protecția copiilor.

Republica Moldova: Hotărârea Guvernului nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia¹⁵, este un document de politici publice în domeniul protecției copilului, care derivă din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. Documentul setează obiectivele și acțiunile prioritare pentru următorii cinci ani, care au drept scop consolidarea sistemului de protecție socială a copilului din Republica Moldova, pentru a răspunde prompt și eficient la nevoile fiecărui copil. Unul din obiectivele majore ale documentului de politică este asigurarea toleranței zero din partea adulților și copiilor față de orice formă de violență împotriva copiilor; asigurarea creșterii copiilor într-un mediu familial sigur și protector, care le va garanta bunăstarea.

Hotărârea Guvernului Nr. 332/2023 cu privire la aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027¹⁶ stabilește un șir de obiective privind protecția revenirea și intervenția proactivă în domeniul violenței față de femei și violenței în familie, dintre care menționăm:

Obiectivul specific 1.1. Până în anul 2027 sistemul de învățământ asigură educație de calitate prin prisma prevederilor Convenției de la Istanbul, în spiritul nonviolentei și egalității între fete și băieți, femei și bărbați, pe toate treptele de învățământ.

Obiectivul specific 1.2. Până în anul 2027 sistemul de învățământ oferă un mediu sigur, fără violență și hărțuire pe toate treptele de învățământ.

Obiectivul specific 1.3. Instituțiile responsabile de instruirea profesioniștilor asigură într-o manieră sistemică dezvoltarea cunoștințelor și competențelor de prevenire și răspuns adecvat la cazurile de violență față de femei și violență în familie (schimbări sistемice).

¹³ Republica Moldova: Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia aprobat HG nr. 347/2022.

¹⁴ România: Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, Copii Protejați, România Sigură, 2022-2027.

¹⁵ Hotărârea Guvernului nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145280&lang=ro#

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr.332/2023 cu privire la aprobarea Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027.

Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140367&lang=ro#

Hotărârea Guvernului nr.950/2023 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024-2027¹⁷ reprezintă principalul document de politică publică care stabilește acțiunile necesare a fi întreprinse de autorități pentru a asigura dreptul la educație a tuturor copiilor, inclusiv a copiilor cu dizabilități. În scopul asigurării dreptului la educație pentru toți copiii, Guvernul Republicii Moldova și-a asumat prin Programul de dezvoltare a educației incluzive un sistem de acțiuni și de responsabilități pe termen mediu, pentru factori de decizie la toate nivelurile sistemului de educație, în scopul asigurării educației incluzive.

România: Hotărârea nr. 969/2023 privind aprobarea **Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului „Copii protejați, România sigură” 2023-2027** abordează, copiii ca un grup deosebit de vulnerabil, în special copiii cu handicap, copiii abandonați, abuzați sau exploatați și copiii care comit infracțiuni.

2

ACTORII CHEIE IMPLICAȚI ÎN PROTECȚIA COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ȘI POLONIA

Analiza actorilor cheie implicați în domeniul protecției copilului și garantării siguranței copilului în Republica Moldova, România și Polonia a fost analizat în corespundere cu următoarele criterii:

- Instituții responsabile de protecție drepturilor copilului
- Cooperarea intersectorială între actorii relevanți cu responsabilități în domeniul protecției copilului (inclusiv organizațiile societății civile).

2.1. Republica Moldova

Organizarea sistemului de protecție a copilului la nivel central în Republica Moldova se află în competența exclusivă a Guvernului, prin Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS), este autoritatea centrală pentru protecția copilului, care exercită funcțiile de autoritate tutelară.

În scopul coordonării și monitorizării tuturor activităților legate de implementarea politicilor naționale și a tratatelor internaționale ce vizează protecția copilului la nivelurile intersectorial, național, regional și local a fost creat **Consiliul național pentru protecția drepturilor copilului (CNPDC)**, organ consultativ al Guvernului. Activitatea CNPDC este asigurată de subdiviziunea Cancelariei de Stat care realizează funcțiile de Secretariat permanent. CNPDC este constituit din reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale – membri cu drept de vot deliberativ, precum și din reprezentanți ai organismelor internaționale și ai organizațiilor necomerciale cu activități în domeniul protecției drepturilor copilului, precum și din Avocatul Poporului pentru drepturile copilului – membri cu drept de vot consultativ. Autoritățile administrației publice centrale asigură elaborarea și promovarea documentelor de politici în domeniul drepturilor copilului, a rapoartelor cu privire la implementarea acestora, precum și a rapoartelor de implementare a recomandărilor Avocatului Poporului pentru drepturile copilului și Comitetului ONU cu privire la Drepturile Copilului.

Avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copilului (Ombudsmanul copilului) își exercită atribuțiile pentru asigurarea respectării drepturilor și a libertăților copilului și realizării, la nivel național, de către autoritățile publice centrale și locale, de către persoanele cu funcție de răspundere de toate nivelurile a prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

Pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților copilului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului este în drept să acționeze din oficiu pentru a asista copilul aflat în dificultate sau în situații de risc, fără a solicita acordul părinților sau al reprezentanților legali, precum și de a coopera cu oricare persoană, organizație necomercială, instituție sau autoritate publică cu activitate în domeniu.

¹⁷ Hotărârea Guvernului nr.950/2023 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2024-2027. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141025&lang=ro

Potrivit Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Avocatul Poporului pentru drepturile copilului **decide asupra cererilor privind încălcarea drepturilor și libertăților copilului și în scopul apărării drepturilor și libertăților copilului poate sesiza Curtea Constituțională și poate înainta acțiuni în instanțele judecătorești.**

În 2023 a fost creată **Agencia Națională de Prevenire și Combatere a Violentei împotriva Femeilor și a Violentei în Familie**, autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului abilitată cu funcții de coordonare a activității interinstituționale în domeniul prevenirii și combaterii violentei împotriva femeilor și a violentei în familie, de implementare a programelor naționale, de acordare a asistenței Guvernului în implementarea politicilor, de monitorizare și evaluare a politicilor publice în domeniu, de facilitare a cooperării și dialogului cu societatea civilă, de raportare a modului de aplicare la nivel național a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violentei împotriva femeilor și a violentei domestice.

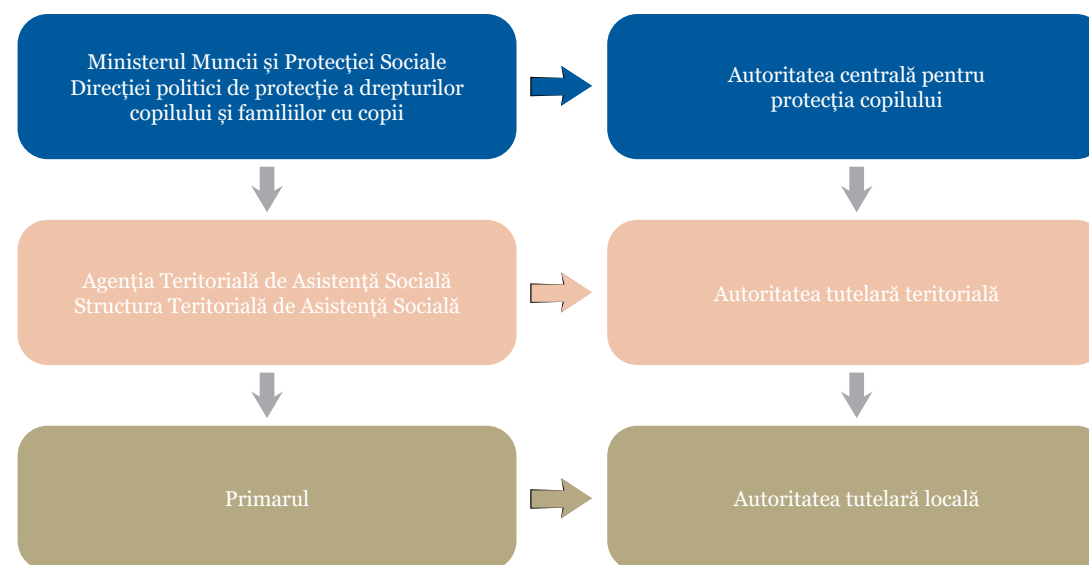
Pe lângă Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violentei împotriva Femeilor și a Violentei în Familie a fost creat **Consiliul Național Coordonator în Domeniul Prevenirii și Combaterii Violentei împotriva Femeilor și a Violentei în Familie**, în componența căruia intră reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale de specialitate, reprezentanți ai societății civile și alte părți interesate. Consiliul Național Coordonator asigură colaborarea dintre autoritățile și structurile organizaționale cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violentei împotriva femeilor și a violentei în familie, precum și cooperarea acestora cu organizațiile necomerciale și cu partenerii străini, de asemenea servește ca platformă pentru dezbateri în procesul de implementare, la nivel național și local, a politicilor de prevenire și combatere a tuturor formelor de violență reglementate de Convenția de la Istanbul.

Reforma sistemului de asistență socială RESTART, lansată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale la sfârșitul lunii martie a anului 2023, prevede schimbări majore în modul de administrare a sistemului de asistență socială la nivel național, pentru a îmbunătăți transparența și guvernanta acestuia și a asigura un acces uniform al cetățenilor la servicii sociale de calitate. În scopul atingerii acestor rezultate, o prioritate a reformei a constat în crearea agențiilor teritoriale de asistență socială (ATAS) ca structuri deconcentrate ale MMPS, care să implementeze unitar politicile de asistență socială ale statului în teritoriu, care sunt gestionate de către minister și care au sarcina de a asigura implementarea măsurilor de asistență socială în teritoriu. În acest sens, Guvernul a aprobat Hotărârea Guvernului nr. 957/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agențiilor teritoriale de asistență socială. Astfel, în lista autorităților administrative din subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, au fost instituite **10 agenții teritoriale de asistență socială**, iar potrivit art.3 al Legii 140/2013 cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți, ATAS este investită, inclusiv, cu atribuția de autoritate tutelară teritorială, iar *structură teritorială de asistență socială este o subdiviziune a Agenției teritoriale de asistență socială, fără personalitate juridică, responsabilă de implementarea serviciilor sociale.*

Funcția de implementare a politicilor de prevenire a violentei împotriva femeilor și violentei în familie, precum și de asistență socială a victimelor și agresorilor este realizată la nivel local de către agențiile teritoriale de asistență socială prin intermediul structurilor teritoriale de asistență socială și de către structurile responsabile de asistență socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, în cadrul cărora sunt instituite funcții de specialiști în domeniul prevenirii și combaterii violentei în familie și al reabilitării victimelor infracțiunilor.

Atribuții tutelare în domeniul protecției drepturilor copilului în Republica Moldova revin, după cum urmează:

Fig. 1. **Autoritățile tutelare în cadrul sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova**

Structura teritorială de asistență socială (STAS) reprezintă instituția cu atribuții directe privind asigurarea protecției drepturilor copilului, prevenirea situațiilor de risc și prestarea serviciilor sociale orientate pe necesitățile prioritare a copilului și familiei în dificultate este subdiviziune a agenției teritoriale de asistență socială, **fără personalitate juridică**, responsabilă de implementarea serviciilor sociale.

Rolul specialistului pentru protecția drepturilor copilului la nivel comunitar

Scopul general al funcției: Asigurarea măsurilor de protecție a copiilor la nivel comunitar și acordarea suportului autorității tutelare locale în implementarea politicilor și realizarea atribuțiilor în domeniul protecției drepturilor copilului.

Specialistul/specialista în protecția drepturilor copilului facilitează accesul la servicii sociale copiilor și familiilor aflate în situație de risc; asigură bunăstarea copilului și familiei și protecția copiilor împotriva violentei, neglijării, exploatării și traficului; oferă consultanță și îndrumare copiilor și familiilor, grupurilor, comunităților și organizațiilor ca răspuns la situațiile de risc; ajută copiii și familiile acestora să își dezvolte abilitățile și să acceseze resursele și serviciile de sprijin necesare pentru a răspunde la problemele de diversă natură; coordonează procesul de aplicare a formelor de protecție a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți.

Sarcinile de bază ale funcției:

- Prevenirea situațiilor de risc și asigurarea măsurilor de bunăstare a copiilor;
- Identificarea și evidența copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți
- Evaluarea și asistența familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, în corespundere cu Managementul de caz în domeniul protecției copilului;

- Coordonarea procesului de aplicare a formelor de protecție și asistență a copiilor și familiilor aflate în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- Monitorizarea situației familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, a copiilor părinții cărora se află temporar în altă localitate din țară sau peste hotare, precum și închiderea cazurilor.

În lipsa specialistului în protecția drepturilor copilului atribuțiile sunt realizate de asistentul social comunitar.

Rolul cooperării în asigurarea respectării drepturilor copilului

De diverse aspecte ale protecției familiei și copilului sunt preocupate mai multe structuri de stat, responsabilitățile pentru aceeași problemă fiind divizate. Autoritățile trebuie să întreprindă toate măsurile necesare pentru asistența și suportul copiilor și al familiilor acestora în scopul asigurării bunăstării pe toate domeniile de bunăstare, prevenirii separării copilului de mediul familial sau, după caz, în scopul (re)integrării acestuia în familie.

Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului prin art.1 stabilește drepturile fundamentale ale copilului, principiile și măsurile de asigurare a drepturilor copilului, atribuțiile autorităților publice centrale și locale și interacțiunea acestora în procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului.

Alte instituții / servicii publice cu atribuții de realizare a drepturilor copilului:

La nivel național

Ministerului Sănătății – asigură dreptul copilului la sănătate prin acces la pachetul de baza de servicii de sănătate pentru copii și familiile cu copii defavorizate; la servicii medicale destinate gravidei sau copilului; la programe naționale de sănătate; la un mediu de viața sanogen;

Ministerul Educației și Cercetării – asigură dreptul la educație tuturor copiilor prin dezvoltarea politicilor educaționale eficiente și prietenoase tuturor copiilor, indiferent rasă, etnie, religie, gen, naționalitate, orientare sexuală, clasă sau orice alt factor de identificare. În plus, promovează o astfel de educație – așa cum este definită de CDC – structurată astfel încât să respecte demnitatea și drepturile fundamentale ale elevilor; asigură acces: •La serviciile de educație •La evaluare și orientare școlară și profesională •La asistență psiho-educatională •La programe extracurriculare; accesul și participarea părinților la viața „comunității școlară” •La activități de dezvoltare a abilităților parentale;

Ministerul Afacerilor Interne – asigură implementarea prevederilor documentelor de politici naționale în domeniul de prevenire și combatere a infracționalității, de menținere a ordinii, securității publice și siguranței copiilor în orice mediu nu se ar afla în scopul prevenirii eventualelor acte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului; promovează drepturile copilului;

Casa Națională de Asigurări Sociale – administrarea și gestionarea sistemului public de asigurări sociale, îi revine rolul de organizator al unui sistem de stat pe principiul contributivității obligatorii, prin care se realizează constituirea de fonduri (fondul de pensii, fondul de indemnizații, **fondul de protecție a familiilor cu copii**, fondul de asigurare împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale, fondul de șomaj, fondul de recuperare

a sănătății) și plata de prestații de asigurări sociale din aceste fonduri (pensii, indemnizații, ajutor de șomaj, ajutor de deces, prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă).

La nivel teritorial, acționând în scopul implementării politicilor naționale, monitorizării și aplicării prevederilor legale pentru implementarea Mecanismului intersectorial de cooperare în prevenirea situațiilor de risc, asistența copiilor victime/potențiale victime VNET, dezvoltarea și oferirea serviciilor specializate, sunt investite cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului următoarele instituții:

- Organul local de specialitate în domeniul învățământului;
- Centrul medicilor de familie, instituțiile medico-sanitare;
- Inspectoratul de Poliție;
- Casa Teritorială de Asigurări Sociale;
- Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă,
- Agenția Servicii Publice, etc.

La nivel local:

- Instituțiile de învățământ (preșcolar; gimnazial, liceal, centre de creație, etc)
- Centrele medicilor de familie, oficiile de sănătate;
- Sectorul ordine publică
- Societatea civilă.

Structuri abilitate în domeniul asigurării protecției drepturilor copiilor la nivel teritorial:

- **Consiliul teritorial / municipal pentru protecția drepturilor copilului** – elaborarea politicilor locale ce țin de protecția copilului, sporirea conlucrării inter-departamentale întru soluționarea problemelor copilului și familiei.
- **Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate** – este una din cele mai reprezentative instituții axate pe protecția copilului și respectarea drepturilor acestuia. La nivel instituțional, Comisia joacă un rol primordial în controlul intrărilor în sistemul rezidențial de îngrijire. Activitatea Comisiei este reglementată de prevederile Hotărârii Guvernului nr. 7/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate .

Comisia are următoarele obiective:

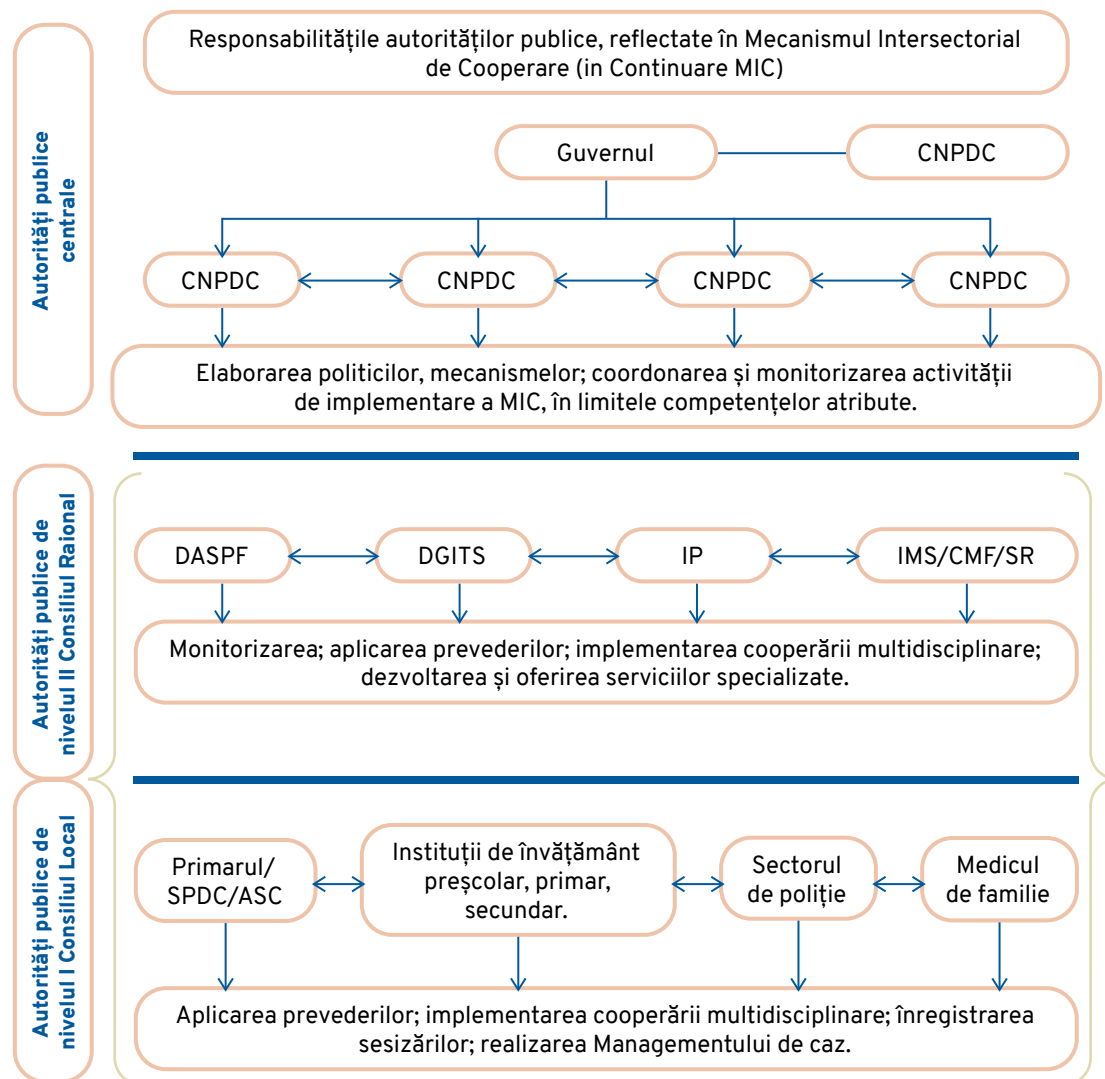
a. garantarea și promovarea bunăstării copilului, asigurarea dreptului copilului de a crește într-un mediu familial, ținând seama, în primul rând, de interesul superior al copilului, pentru a-i asigura o dezvoltare armonioasă din punct de vedere emoțional, intelectual și fizic;

b. asigurarea alegerii formei optimale de îngrijire a fiecărui copil aflat în dificultate, cu accent pe serviciile de tip familial, plasamentul într-un serviciu de tip rezidențial, aceasta fiind măsura finală de protecție a copilului

c. informarea ATAS despre necesitatea dezvoltării serviciilor noi de protecție a copilului sau extinderii celor existente;

În activitatea sa, Comisia reprezintă ca un element al sistemului de prevenire a separării copilului de familie, care prin rolul său de susținere, asistă autoritatea tutelară în procesul de luare a deciziei referitor la forma optimă de protecție a copilului aflat în dificultate.

Fig. 2. Actori cheie implicate în protecția drepturilor copilului în Republica Moldova

2.2. România

În România, protecția copilului este un domeniu complex, reglementat de o rețea de instituții și autorități care colaborează pentru asigurarea unui mediu sigur și sănătos pentru copii.

În România, instituția responsabilă de promovarea și protecția drepturilor copilului este **Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA)**, care a fost creată ca instituție specializată în cadrul Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse prin Hotărârea de Guvern 233/2022. ANPDCA coordonează, supraveghează și monitorizează activitățile legate de protecția copilului, inclusiv asigurarea respectării drepturilor acestora.

Principalele activități: Elaborarea și implementarea de politici publice privind protecția copilului, coordonarea sistemului de servicii sociale destinate copiilor, monitorizarea instituțiilor care oferă îngrijire și protecție pentru copii, inclusiv în domeniul adopției.

Alte ministere dețin, de asemenea, responsabilități în ceea ce privește drepturile copilului, de exemplu Ministerul Justiției este autoritatea centrală din România responsabilă de realizarea obligațiilor stabilite prin Convenția privind aspectele civile ale răpirii internaționale de minori. Ministerul Educației (Ministerul Educației, MEN) este responsabil cu elaborarea și supravegherea punerii în aplicare a politicilor educaționale în întreaga țară. Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse (MFTES) este responsabil de elaborarea, supravegherea și punerea în aplicare a politicilor referitoare la tineret inclusiv în ceea ce privește adopția și supravegherea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA)

1. Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)

Rol și atribuții: La nivel județean și al municipiului București, DGASPC sunt instituțiile care implementează măsurile de protecție a copilului și serviciile sociale destinate acestuia. Acestea sunt responsabile pentru identificarea cazurilor de abuz, neglijare sau exploatare a copiilor și pentru intervenția rapidă în astfel de situații.

Principalele activități: Evaluarea situațiilor de risc, oferirea de servicii de protecție pentru copii (cum ar fi plasamentul în familii sau instituții, măsuri de reintegrare în familie), consiliere și sprijin pentru familii, facilitarea procesului de adopție și monitorizarea copiilor care sunt în plasament.

2. Inspectoratele Școlare Județene (ISJ) și Inspectoratul Școlar al Municipiului București (ISMB)

Rol și atribuții: Inspectoratele școlare au un rol important în prevenirea și combaterea abuzurilor școlare și în promovarea unui mediu educațional sigur pentru copii. Acestea colaborează cu DGASPC și cu autoritățile locale pentru a asigura protecția copiilor în școli.

Principalele activități: Implementarea de programe educaționale pentru prevenirea violenței, abuzului și bullying-ului în școli, formarea cadrelor didactice pentru identificarea semnelor de abuz și intervenția în cazurile de abuz.

3. Protecția Copilului în Justiție – Instanțele de Judecată

Rol și atribuții: Instanțele judecătorești au atribuții în protecția copilului, în special în cazurile de abuz, neglijare, și în procedurile de adopție. Judecătorii sunt cei care decid măsuri de protecție pentru copil în cadrul proceselor legale, cum ar fi plasamentul, încredințarea sau restricționarea drepturilor părintești.

Principalele activități: Emiterea de ordine de protecție, soluționarea cazurilor de divorț și custodie, aprobarea măsurilor de protecție în cadrul procedurilor judiciare pentru copii, adoptarea copilului.

4. Agenția Națională pentru Plasament și Adopție

Rol și atribuții: Agenția Națională pentru Plasament și Adopție se ocupă cu organizarea și gestionarea procesului de adopție în România. Ea asigură că procedurile de adopție sunt corecte, transparente și respectă drepturile copilului.

Principalele activități: Monitorizarea proceselor de adopție, evaluarea familiilor adoptive, facilitarea accesului copiilor la o familie adoptivă și protejarea drepturilor copilului pe parcursul acestui proces.

5. Poliția și Parchetul

Rol și atribuții: Poliția și Parchetul au un rol esențial în prevenirea și combaterea infracțiunilor care afectează copiii, cum ar fi abuzul fizic, psihologic, sexual și exploatarea copiilor. Aceste instituții sunt responsabile cu investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor comise asupra copiilor.

Principalele activități: Investigarea cazurilor de abuz și neglijare a copiilor, protejarea copiilor victime ale infracțiunilor, colaborarea cu DGASPC pentru măsuri de protecție, punerea în aplicare a ordinelor de protecție și a altor măsuri legale.

6. Organizații Non-Guvernamentale (ONG-uri)

Rol și atribuții: ONG-urile joacă un rol important în sprijinirea protecției drepturilor copilului, în special în domeniul educației, sănătății și protecției sociale. Ele sunt implicate în advocacy pentru drepturile copilului, servicii de consiliere și suport pentru victimele abuzurilor.

Principalele activități: Furnizarea de servicii directe copiilor și familiilor aflate în dificultate, organizarea de campanii de sensibilizare și educație, monitorizarea implementării drepturilor copilului și participarea la programe de formare profesională pentru autoritățile publice.

7. Autoritatea Națională pentru Combaterea Traficului de Persoane (ANITP)

Rol și atribuții: ANITP este responsabilă cu combaterea traficului de persoane, inclusiv a traficului de copii. Aceasta lucrează pentru prevenirea și combaterea traficului de copii în scopuri de muncă forțată, exploatare sexuală sau alte forme de abuz.

Principalele activități: Identificarea și protejarea victimelor traficării de copii, sprijinirea autorităților în combaterea rețelelor de trafic de persoane, oferirea de asistență victimelor și prevenirea traficului de copii.

Cooperarea interinstituțională în domeniul protecției copilului

În România, principalul organism responsabil este **Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție**, care are un organism consultativ - Consiliul de coordonare în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului și adopției, care este format din reprezentanți ai tuturor ministerelor care au competențe în domeniul protecției copilului și ai instituțiilor de protecție a copilului și care monitorizează politicile de protecție a copilului și formulează recomandări cu privire la modul de îmbunătățire a acestora.

Coordonarea interinstituțională între actorii relevanți care au responsabilități în domeniul drepturilor copilului este realizată de **Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului** (DGASPC), care este responsabilă de coordonarea activităților de asistență socială și protecție a familiei și a drepturilor copilului, persoanelor cu handicap, victimelor violenței domestice, persoanelor vârstnice, precum și de măsurile de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excluziune socială.

2.3. Polonia

Polonia are instituția Ombudsmanului pentru copii. Ombudsmanul pentru copii protejează drepturile copiilor, în special: dreptul la viață și la protecția sănătății, dreptul la educație în familie, dreptul la condiții sociale decente, dreptul la educație.

Comisia de stat pentru prevenirea exploatării sexuale a minorilor sub 15 ani

Comisia are două sarcini principale:

1. clarificarea cazurilor de abuz sexual asupra minorilor sub 15 ani,
2. desfășurarea de activități preventive și educative

Sistemul de protecție a copilului din Polonia este creat de mai multe sisteme de domeniu compatibile, cum ar fi sistemul de plasament familial, asistența socială, asistența medicală, educația și sistemul de combatere a violenței domestice, care este esențial pentru protecția copilului. Reglementările privind drepturile copilului sunt prezente în toate ramurile dreptului, și anume dreptul civil (poziția copilului în familie), dreptul muncii (norme speciale privind angajarea tinerilor lucrători cu vârsta cuprinsă între 15 și 18 ani), dreptul penal (copilul ca

victimă sau martor al unei infracțiuni și, în cazul minorilor, ca autor al unei infracțiuni) și dreptul administrativ (dreptul copilului la educație, accesul la asistență medicală, combaterea violenței domestice). În plus, dispozițiile privind protecția copilului sunt incluse în diverse acte juridice la diferite niveluri (legi, regulamente, ordine, precum și orientări și instrucțiuni interne). Polonia are, de asemenea, diverse programe și politici în vigoare, care vizează și copiii.

La nivel național:

Printre principalele instituții responsabile de protecția copilului în Polonia se numără:

- **Ministerul Muncii și Politicii Sociale** (Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej)

Ministerul Muncii și Politicii Sociale este responsabil pentru elaborarea politicilor publice în domeniul protecției copilului. Acesta reglementează domeniul protecției copilului și al asistenței sociale, inclusiv măsurile pentru prevenirea abuzurilor și neglijenței și pentru sprijinirea familiilor vulnerabile.

- **Direcția Generală pentru Protecția Copilului** (Departament Ochrony Dzieci i Rodziny)

Parte a Ministerului Muncii și Politicii Sociale, acest departament se ocupă direct cu protecția copiilor la nivel național, inclusiv prin reglementarea și monitorizarea măsurilor de intervenție în cazurile de abuz sau neglijență.

- **Ministerul Educației și Științei**
- Ministerul Educației și Științei este responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniile educației, științei și învățământului superior.
- **Ministerul Sănătății** este responsabil de protecția copilului în domeniul sănătății și include legislația, elaborarea politicilor, formarea profesioniștilor, supravegherea instituțiilor
- **Ministerul Justiției (național)** întreprinde activități de protecție a drepturilor copilului, în sfera sa de competență, în cadrul tuturor ramurilor de drept.
- **Ministerul Administrației și Internelor**
- În cadrul activităților sale, Ministerul Internelor și Administrației întreprinde, de asemenea, acțiuni care afectează protecția copiilor.

Autoritățile locale (Urzędy Gminne i Powiatowe)

La nivel local, autoritățile sunt responsabile de implementarea măsurilor de protecție a copilului. Acestea includ centrele de protecție a copilului, birourile de asistență socială și comisiile pentru protecția copilului. Acestea sunt responsabile de monitorizarea cazurilor de neglijență și abuz și de furnizarea de servicii de asistență socială și intervenție.

5. Oficiul pentru Drepturile Copilului (Rzecznik Praw Dziecka)

Oficiul pentru Drepturile Copilului (RPD) este o instituție independentă care protejează drepturile copiilor și tinerilor din Polonia. RPD se axează pe cazurile de încălcare a drepturilor copilului, inclusiv în cazuri de abuz, neglijență și discriminare. Aceasta poate interveni pentru a asigura respectarea drepturilor copiilor și poate oferi sprijin legal și consiliere.

6. Organizații non-guvernamentale (ONG-uri)

Multe organizații non-guvernamentale active în Polonia se ocupă cu protecția drepturilor copiilor și sprijinirea victimelor abuzurilor și neglijenței. Aceste ONG-uri oferă adesea servicii de consiliere, asistență juridică și sprijin psihologic pentru copiii și familiile aflate în dificultate. Exemple includ organizații precum **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** (Fundatia Oferă Copiilor Forță) și **Fundacja UNICEF Polska**.

7. Curtea pentru Drepturile Copilului (Sąd Rodzinny)

Este un tribunal specializat în cazuri ce implică minorii, inclusiv cazuri de protecția copilului. Acesta poate lua măsuri legale pentru protejarea drepturilor copilului, cum ar fi plasarea unui copil într-o familie de plasament sau în îngrijire instituțională, în cazul în care este considerat că părinții nu sunt capabili să asigure siguranța și bunăstarea copilului.

8. Poliția (Policja)

Poliția joacă un rol important în protecția copilului, mai ales în cazuri de abuz fizic sau sexual, neglijență gravă sau trafic de minori. Aceasta lucrează împreună cu autoritățile locale și cu organizațiile de protecție a copilului pentru a interveni rapid în astfel de cazuri.

Cooperarea interinstituțională în domeniul protecției copilului

Din 2022, Polonia este implicată în cooperarea internațională legată de protecția copiilor refugiați care vin în Polonia din Ucraina - în primul rând copii neînsoțiți și copiii evacuați din plasamentul ucrainean.

O realizare în domeniul protecției copilului, structurilor și serviciilor din ultimii 8 ani este crearea *Comisiei de Stat pentru prevenirea abuzului sexual asupra minorilor sub 15 ani*. Comisia indicată a fost creată prin Legea din 30 august 2019 privind Comisia de Stat pentru prevenirea abuzului sexual asupra minorilor cu vârsta sub 15 ani.

3

BUNE PRACTICI ȘI ABORDĂRI INOVATOARE APLICATE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI ȘI GARANTĂRII SIGURANȚEI COPILULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ȘI POLONIA

Cartografierea bunelor practice și abordărilor inovatoare privind protecția copilului și safeguarding (garantarea siguranței) în cele trei țări identifică următoarele activități/acțiuni organizate în cele trei țări.

Acest capitol explorează bunele practici și abordările inovatoare în protecția copilului și safeguarding implementate în Republica Moldova, România și Polonia, evidențiind atât progresele realizate, cât și lecțiile învățate.

1. Crearea Rețelei interagenții PSEA (prevenirea exploatării și abuzului sexual)

În toate trei țări: Republica Moldova, România și Polonia a fost creată **Rețeaua interagenții PSEA (prevenirea exploatării și abuzului sexual)**, care sprijină relaționarea și cooperarea în domeniul prevenirii exploatării și abuzului sexual. Rețeaua Interagenții PSEA din Republica Moldova, România și Polonia reprezintă un exemplu de bună practică pentru prevenirea exploatării și abuzului sexual în situații de criză umanitară.

Prin coordonare interinstituțională, mecanisme eficiente de raportare și sprijin pentru victime, aceste state contribuie la protejarea grupurilor vulnerabile și la respectarea drepturilor omului.

Activități specifice ale Rețelei interagenții PSEA derulate în cele trei țări:

Republica Moldova:

- **Mecanisme de raportare și răspuns:**
  - A fost creat un **sistem de sesizare anonimă**, unde victimele sau martorii abuzurilor pot raporta cazurile de exploatare și abuz sexual.
  - Servicii integrate de suport psihologic, juridic și medical pentru victime.
- **Campanii de conștientizare:**
  - Organizarea de campanii publice în comunitățile de refugiați pentru a informa despre drepturi, riscuri și modalități de raportare a abuzurilor.
  - Distribuirea de materiale educaționale despre prevenirea abuzurilor și exploatării.
- **Colaborare interinstituțională:**

Implicarea autorităților locale și a ONG-urilor în implementarea standardelor internaționale PSEA, inclusiv prin sesiuni de formare pentru personalul care lucrează cu refugiați.

În Anexa 2 sunt prezentate unele bune practici din Republica Moldova.

România:

- **Crearea liniilor de raportare:**

- În România, au fost implementate canale de raportare dedicate pentru exploatarea și abuzul sexual, inclusiv linii telefonice directe pentru refugiați.

- Mecanismele de raportare sunt integrate cu **Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)**.

- **Protocoluri pentru investigarea cazurilor:** România a adoptat **proceduri standardizate** pentru investigarea cazurilor de abuz, în conformitate cu standardele internaționale.

- **Formarea personalului:**

- Sesiuni de instruire pentru personalul umanitar și alte categorii implicate, axate pe identificarea riscurilor de exploatare și abuz sexual, aplicarea principiilor etice și reacția adecvată la incidente.

Polonia:

- **Asistență pentru victime:**

Polonia oferă refugiaților acces la centre specializate în sprijinul psihologic și juridic pentru victimele exploatării și abuzului sexual.

- **Prevenție prin educație:**

- În centrele pentru refugiați și în comunitățile vulnerabile au fost organizate sesiuni de informare despre drepturile lor, riscurile de abuz și modalitățile de raportare.

- Distribuirea de materiale informative în limbile ucraineană, rusă și poloneză pentru a crește accesibilitatea mesajelor.

- **Angajamente etice ale organizațiilor umanitare:**

Toate organizațiile implicate în gestionarea crizei refugiaților în Polonia sunt obligate să adopte **coduri de conduită etică** care includ măsuri stricte pentru prevenirea exploatării și abuzului sexual.

2. Crearea Platformei **Safeguarding Hub pentru Europa de Est (RSH EE)**, care este o resursă pentru organizațiile și persoanele care asigură răspunsul la criza provocată de războiul din Ucraina. RSH EE oferă resurse practice și accesibile pentru safeguarding (garantarea siguranței) care au scopul de a reduce prejudiciile cauzate refugiaților și persoanelor strămutate.

Obiective principale:

1. Consolidarea capacității organizațiilor:

Oferirea de resurse practice, cum ar fi ghiduri, cursuri online și seminare pentru îmbunătățirea protecției.

Dezvoltarea competențelor organizațiilor mici, ONG-urilor și comunităților locale pentru a răspunde riscurilor de exploatare și abuz.

Sprijinirea comunităților gazdă:

- Implicarea voluntarilor și gazdelor în adoptarea măsurilor de protecție pentru refugiați.
- Crearea unui mediu sigur în taberele de tranzit și în comunitățile gazdă.

Abordarea vulnerabilităților specifice:

- Acordarea unei atenții speciale grupurilor marginalizate, precum copiii, femeile, persoanele cu dizabilități și comunitățile rome.
- Combaterea discriminării și promovarea incluziunii sociale.

Coordonare și colaborare:

- Promovarea unei colaborări între guverne, ONG-uri și organizațiile societății civile.
- Facilitarea schimbului de bune practici și crearea de rețele de suport pentru protecție.

Activități și impact:

- Oferirea unui **helpdesk** pentru suport tehnic.
- Organizarea de **webinarii și traininguri** pentru consolidarea măsurilor de protecție.
- Dezvoltarea unei platforme online cu resurse dedicate protecției.

Parteneri și finanțare: RSH EE este susținut de organizații precum **Terre des Hommes, Clear Global și Social Development Direct** și este finanțat de **Disaster Emergency Committee (DEC)** pentru a sprijini răspunsurile umanitare globale.

Republica Moldova

- **Centre de asistență integrată pentru copii victime ale abuzului:**

- Moldova a implementat centre de tip „Barnahus” (casă a copilului), care oferă sprijin integrat copiilor victime ale violenței. Acestea combină serviciile sociale, legale și psihologice sub un singur acoperiș, reducând trauma generată de multiple interviuri.

- Exemplu: *Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)*.

- **Campanii de sensibilizare:**

- Programe precum „Copilărie fără violență” educă părinții, comunitățile și profesioniștii cu privire la drepturile copiilor.

- **Utilizarea tehnologiei:**

- Platforme digitale precum *Telefonul Copilului* (un serviciu gratuit de consiliere) permit raportarea abuzurilor într-un mod confidențial.

România

- **Servicii integrate de protecție a copilului:**

- Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) oferă servicii complexe: consiliere psihologică, juridică, sprijin pentru familii vulnerabile și plasament familial.

- **Programe educative în școli:**

- Proiecte precum „Ora de Net” derulate de Organizația Salvați Copiii ajută la prevenirea pericolelor online și educarea copiilor despre siguranța digitală.

- **Centre pentru victimele abuzului:**

- Centrele de primire în regim de urgență oferă adăpost temporar, consiliere și sprijin pentru copiii care fug de abuzuri.

- **Abordări inovatoare prin legislație:**

- Introducerea programelor de formare pentru profesori și asistenți sociali în identificarea semnelor de abuz sau neglijare.

- **Linia telefonică de urgență 119:**

- Serviciu dedicat raportării situațiilor de risc pentru copii.

Polonia

- **Centrele de suport pentru familie și copil:** asemănătoare modelului Barnahus, Polonia utilizează centre specializate care oferă sprijin psihologic și juridic pentru victimele abuzului.
- **Politici proactive de *safeguarding* în școli:**
- Fiecare școală este obligată să implementeze un plan de protecție a copilului, care include măsuri pentru prevenirea hărțuirii și a violenței.
- **Programe naționale pentru prevenirea abuzului:**
- Inițiative precum „*Child Alert*” colaborează cu media și poliția pentru a răspunde rapid cazurilor de copii dispăruți.
- **Digitalizarea proceselor de raportare:**
- Instrumente online pentru raportarea abuzurilor și formarea profesioniștilor în utilizarea acestora.
- **Sprijin pentru familiile vulnerabile:**
- Polonia oferă beneficii financiare semnificative pentru familiile numeroase prin programul *500+*, reducând riscul de neglijare din cauza sărăciei.

3. Conferința **UNICEF Moldova** privind **European Child Guarantee** (Garanția Europeană pentru Copii) a avut loc pe **26 septembrie 2024** în Chișinău. Evenimentul a fost organizat de UNICEF în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației și Cercetării din Moldova, având ca scop sprijinirea dezvoltării unui cadru național pentru implementarea Garanției pentru Copii și alinierea acestuia la standardele Uniunii Europene.

Conferința a fost un pas important pentru Moldova în integrarea principiilor și obiectivelor Garanției pentru Copii, care vizează reducerea sărăciei și promovarea incluziunii sociale. De asemenea, evenimentul a oferit o platformă pentru schimbul de bune practici și soluții inovatoare care pot fi aplicate în contextul local.

4. Experiența Poloniei în domeniul protecției copilului

În Polonia, toate școlile sunt obligate să implementeze **politici de protecție** a copilului care să prevină hărțuirea și violența. Aceste politici sunt reglementate prin lege și trebuie să includă măsuri clare pentru protejarea elevilor de abuzuri fizice, emoționale și psihologice. În rândurile de mai jos sunt prezentate exemple de măsuri de **safeguarding** implementate în școlile din Polonia:

Planuri de protecție personalizate: Fiecare școală trebuie să dezvolte un plan de protecție a copilului care să includă măsuri pentru prevenirea hărțuirii și a violenței, precum și proceduri clare de răspuns în caz de abuz. Aceste planuri sunt revizuite periodic și adaptate în funcție de nevoile elevilor.

Formarea personalului: Profesorii și personalul școlii sunt instruiți periodic în privința semnelor de abuz și în privința modului corect de a reacționa la astfel de situații. De asemenea, sunt educați cu privire la importanța respectării drepturilor copiilor și protecției acestora.

Mecanisme de raportare și suport: Școlile pun la dispoziție mecanisme confidențiale prin care elevii sau părinții pot raporta orice formă de abuz sau hărțuire. Acestea sunt gestionate de profesioniști instruiți, care pot oferi și suport emoțional copiilor afectați.

Inițiative anti-bullying: În cadrul școlilor, sunt implementate programe educaționale și activități de sensibilizare pentru prevenirea bullying-ului și promovarea unui mediu școlar sigur și respectuos pentru toți elevii.

Colaborarea cu autoritățile competente: În cazurile de abuz, școlile sunt obligate să colaboreze cu autoritățile competente, inclusiv cu poliția și serviciile de protecție a copilului, pentru a se asigura că victimele primesc sprijinul necesar.

Aceste măsuri se aliniază cu reglementările naționale și internaționale privind protecția drepturilor copilului, inclusiv cu standardele stabilite de **Convenția ONU privind Drepturile Copilului** și legislația europeană.

Pentru mai multe informații, consultă resursele oficiale poloneze sau organizațiile care promovează protecția copilului, cum ar fi **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** (Fundatia pentru Protecția Copiilor)

5. Politică și/sau un mecanism de participare a copiilor în ceea ce privește drepturile copilului și/sau alte forme de guvernare legate de copii, pentru a se asigura că copiii au o voce (directă) în procesul de elaborare a politicilor sau că pot influența indirect acest proces, de exemplu, forumul pentru drepturile copilului, anchetele privind copiii, platforma de participare a copiilor.

Republica Moldova: *Programul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului 2022 – 2026* include măsuri pentru participarea copiilor în procesele de luare a deciziilor. Mecanismele de participare ale copiilor în procesul decizional sunt reflectate în *Regulamentul de funcționare a consiliilor elevilor, aprobat prin Ordinul MEC nr.1486 din 16.11.2023.*

Mecanisme existente:

Consiliile Elevilor reprezintă entități de autogovernanță care oferă o platformă de participare și reprezentare pentru elevi la nivel instituțional, regional și național. Scopul lor este de a asigura implicarea elevilor în procesul decizional, colaborând cu toți actorii din sistemul educațional.

Platforme pentru copii susținute de ONG-uri:

UNICEF Moldova sprijină inițiative precum *U-Report*, o platformă digitală prin care copiii și tinerii își pot exprima opiniile despre politici și decizii.

Alte ONG-uri organizează forumuri și campanii pentru a promova participarea copiilor.

România

Mecanisme existente

Consiliul Național al Elevilor (CNE):

Structură reprezentativă pentru elevi, cu organizații la nivel județean și național.

Rol: Reprezintă interesele elevilor în relația cu Ministerul Educației și alte autorități.

Activități: Consultări pe teme educaționale, propuneri legislative și implicare în dezbaterile politicilor publice.

Avocatul Poporului – Domeniul Drepturilor Copilului:

Organizează consultări cu copiii pentru a înțelege mai bine nevoile lor și promovează soluții legislative.

Exemplu: Inițiative legislative bazate pe opiniile copiilor.

U-Report România:

Platforma digitală sprijinită de *UNICEF*, prin care copiii și tinerii își pot exprima opiniile despre probleme sociale și educaționale.

Rezultatele sunt utilizate pentru a informa deciziile guvernamentale.

Parlamentul Copiilor:

Inițiativă ocazională organizată de Parlamentul României pentru a permite copiilor să discute despre problemele care îi afectează.

Educația pentru participare:

Consiliile elevilor funcționează în toate școlile, iar elevii pot participa la consilii administrative și comisii școlare.

Există mai multe structuri care permit consultarea tinerilor în elaborarea politicilor legate de tineret. Ministerul Tineretului și Sportului (Ministerul Tineretului și Sportului) a înființat un Consiliu Național pentru Tineret (Consiliul Național pentru Tineret), care este un organism alcătuit din reprezentanți ai asociațiilor de tineret, care este consultat de minister în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor legate de tineret.

CONCLUZII

Analiza cadrului normativ de protecție a copilului și safeguarding (garantare a siguranței) în Republica Moldova, România și Polonia a scos în evidență următoarele:

1. Cadrul legal

1. Republica Moldova, România și Polonia au ratificat *Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului* și au adoptat măsuri de armonizare a legislației naționale cu standardele internaționale în domeniul protecției copilului, asigurându-se astfel respectarea drepturilor fundamentale ale copiilor și protecția acestora împotriva abuzurilor și exploatării.

2. Armonizarea legislației cu standardele internaționale în domeniul protecției copilului este un obiectiv realizat în toate cele trei țări. Republica Moldova și România au aprobat și implementează politici specifice în domeniul protecției drepturilor copilului¹⁸.

3. Dacă în România și Polonia cadrul normativ este armonizat cu directivele UE, Republica Moldova este în proces de aliniere la standardele europene. România și Polonia implementează *Garanția Europeană pentru Copiii*, o inițiativă a Uniunii Europene care are drept scop sprijinirea statelor membre în combaterea sărăciei și excluziunii sociale în rândul copiilor.

4. Constituțiile celor trei țări conțin stipulări privind protecția copilului drept o obligație fundamentală a statului. Interesul superior al copilului este un principiu explicit reflectat în constituție. În același timp, Constituția Poloniei și cea a României conțin stipulări mai detaliate privind interzicerea abuzurilor și a exploatării copiilor, comparativ cu Republica Moldova.

5. Republica Moldova și România au aprobat o lege, care reglementează protecția și drepturile copilului (Legea nr. 370/2023 în Republica Moldova și Legea nr. 272/2004 în România). Polonia nu are o lege dedicată exclusiv copilului, dar stipulările privind protecția drepturilor copilului sunt integrate în cadrul normativ al țării.

6. Legislația din Republica Moldova, România nu conține o definiție a conceptului de safeguarding (garantarea siguranței). Conceptul de safeguarding în Republica Moldova și România este relaționat în special cu implementarea activităților în contextul crizei refugiaților ucraineni, care a implicat măsuri pentru protejarea persoanelor vulnerabile – în special copiii, femeii, persoane în vârstă și alte grupuri marginalizate – împotriva abuzurilor, exploatării, neglijenței sau altor forme de abuz. Cu toate acestea, unele măsuri de safeguarding, cum ar fi măsurile de prevenire și mecanismele de raportare și răspuns sunt incluse în actele normative ale Republicii Moldova și România. În același timp, în Polonia, cadrul normativ include stipulări privind safeguarding (garantarea siguranței copilului) și prevenirea abuzurilor. Polonia poate deveni un exemplu pentru celelalte țări prin schimbul de bune practici în dezvoltarea legislației și a mecanismelor de safeguarding.

7. În contextul protecției copilului și al prevenției abuzurilor și violenței, Republica Moldova, România și Polonia au aprobat reglementări specifice care stabilesc proceduri clare pentru raportarea și gestionarea cazurilor de abuz și violență, în special în cazul copiilor. Fiecare dintre aceste țări dispune de un sistem pentru protecția victimelor și prevenirea abuzurilor, precum și pentru raportarea cazurilor. Toate cele trei țări se axează pe următoarele principii în prevenirea abuzurilor și raportarea acestora:

- Protecția anonimă și confidențială a celor care raportează abuzurile.
- Sisteme de raportare clare și eficiente pentru a asigura intervenția rapidă în cazurile de abuz.

¹⁸ Republica Moldova a ratificat Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului la 12 decembrie 1990. În România, Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului a fost asumată prin adoptarea Legii nr.18/1990. Polonia a ratificat Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului în anul 1991.

- Parteneriate cu organizațiile internaționale pentru a îmbunătăți protecția copilului și a oferi sprijin victimelor.
- Programe educaționale și de formare pentru profesioniști și pentru public, pentru a crește gradul de conștientizare privind drepturile copilului și semnele abuzurilor.

Aceste măsuri reflectă angajamentul celor trei țări de a respecta standardele internaționale de protecție a copilului și de a asigura un cadru normativ adecvat pentru prevenirea și combaterea abuzurilor și violenței.

8. Analiza comparativă a cadrului normativ care reglementează protecția copilului și safeguarding în Republica Moldova, România și Polonia relevă progrese semnificative în domeniul elaborării politicilor în domeniul protecției copilului. Cele mai relevante realizări vizează includerea stipulărilor în cadrul normativ privind:

- Mecanismele de combatere a violenței în familie, prevenirea abuzului și exploatarea copiilor,
- Protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, în special în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, reglementarea comunicării instituțiilor/ organizațiilor/serviciilor care lucrează cu și pentru copii cu mass-media și educația pentru siguranța online. Toate cele trei țări au adoptat reglementări privind protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu standardele internaționale (Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) în Uniunea Europeană).
- Toate cele trei țări au implementat activități pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la riscurile internetului și comportamentele sigure în mediul online.
- Protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a celor separați de părinți este reglementată în legislațiile naționale ale Republicii Moldova, României și Poloniei. În toate cele trei țări legislația prevede măsuri speciale pentru protecția grupurilor vulnerabile, în funcție de contextul național și de nevoile sociale ale populației.

9. În ceea ce privește prioritățile în domeniul protecției drepturilor copilului, dacă în Republica Moldova¹⁹, și România²⁰ au fost aprobate documente strategice pentru protecția și promovarea drepturilor copilului și planuri de acțiuni, în Polonia, nu există o strategie unificată sau un plan de acțiune privind protecția copilului și nu există încă un mecanism instituționalizat intersectorial pentru coordonarea și monitorizarea activităților legate de protecția copiilor.

2. Actori implicați

1. În toate cele trei țări există structuri instituționale dedicate protecției copilului. În același timp, constatăm că dacă în Republica Moldova și România este un sistem centralizat de protecție a copilului, coordonat la nivel central, Polonia nu are un sistem de protecție a copilului coordonat la nivel central. Sistemul de protecție a copilului din Polonia este creat de mai multe sisteme, cum ar fi sistemul de plasament familial, asistența socială, asistența medicală, educația și sistemul de combatere a violenței domestice, care sunt esențiale pentru protecția copilului.

2. În toate cele trei țări există proceduri pentru identificarea, raportarea și investigarea cazurilor de abuz asupra copilului. Instituțiile colaborează cu poliția, serviciile medicale și instituțiile de învățământ general.

3. Toate trei țări dețin programe de prevenire a abuzului asupra copiilor, derulate în instituțiile de învățământ, care pun accent pe drepturile copilului și pe mecanismele de raportare.

4. În toate cele trei țări, există mecanisme care sprijină participarea copiilor în procesele de guvernare și în elaborarea politicilor. Acestea includ consilii consultative, platforme digitale.

3. Bune practici în domeniul protecției copilului și safeguarding

1. În toate trei țări a fost creată Rețeaua interagenției PSEA (prevenirea exploatarea și abuzului sexual), care sprijină relaționarea și cooperarea în domeniul prevenirii exploatarea și abuzului sexual.

2. În toate trei țări, a fost creat **Safeguarding Support Hub Eastern Europe (RSH EE)**, platformă dedicată suportului organizațiilor societății civile din Europa de Est (inclusiv Republica Moldova, România și Polonia) în implementarea măsurilor de protecție pentru persoanele vulnerabile, în special refugiații afectați de războiul din Ucraina.

¹⁹ Republica Moldova: Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia aprobat prin HG nr. 347/2022.

²⁰ România: Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, Copii Protejați, România Sigură, 2022-2027.

1. Actualizarea cadrului normativ în domeniul protecției copilului din perspectiva garantării siguranței copilului/elevului:

- Stabilirea unor standarde minime de safeguarding pentru instituțiile de învățământ general, instituțiile extrașcolare, școlile de arte/muzică și arte plastice, școli sportive.
- Introducerea unui cod de conduită pentru cadrele didactice și personalul auxiliar din cadrul instituțiilor de învățământ general, instituțiile extrașcolare, instituțiile sportive, specificând clar comportamentele acceptabile și cele interzise în relația cu copiii.

2. Suport metodologic:

- Elaborarea unor ghiduri metodologice adresate directorilor instituțiilor de învățământ general, cadrelor didactice privind elaborarea și implementarea politicii de protecție a copilului și safeguarding în instituțiile de învățământ general, instituțiile extrașcolare, instituțiile sportive, specificând clar comportamentele acceptabile și cele interzise în relație cu copiii.

3. Instruirea și formarea personalului în domeniul garantării siguranței copilului:

- Organizarea seminarelor de formare pentru personalul din cadrul din cadrul instituțiilor de învățământ general, instituțiilor extrașcolare, instituțiilor sportive privind:
  - Identificarea semnelor de abuz sau neglijare.
  - Proceduri de raportare a cazurilor de suspiciune.
  - Tehnici de creare a unui mediu sigur pentru copii.
  - Protecția copilului în relația cu mass-media
  - Siguranța copilului în mediul online

4. Implicarea comunității și a părinților:

- Organizarea sesiunilor de informare pentru părinți despre drepturile copilului și rolul lor în prevenirea abuzului.
- Promovarea cooperării între școală, familie și autorități pentru a crea un mediu sigur.

5. Actualizarea curriculumului școlar:

- Introducerea unor subiecte în Curriculum de educație civică, dezvoltarea personală axate pe următoarele subiecte.
  - Siguranță personală (inclusiv siguranța online).
  - Cum să raportăm situațiile de abuz sau neglijare a copilului.

6. Monitorizarea și evaluarea continuă:

- Realizarea unor evaluări periodice ale mediului școlar pentru a identifica riscurile de abuz în cadrul instituției de învățământ.
- Colectarea de date statistice despre cazurile raportate și analizarea acestora pentru a îmbunătăți politicile existente.

7. Colaborare cu organizații internaționale

- Consolidarea parteneriatelor cu organizații necomerciale internaționale, care pot oferi resurse și expertiză în domeniul safeguarding.
- Accesarea programelor internaționale de finanțare pentru implementarea proiectelor de protecție a copilului și safeguarding.

Protecția copilului în Republica Moldova, România și Polonia

Tabelul 1: Existența unei legi privind protecție copilului

Denumirea țării	Existența unei legi privind protecția copilului	Lege specifică	Protecția majoră a copilului
Republica Moldova	Da	Legea nr.370/2023 privind drepturile copilului	
România	Da	Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată 2014	
Polonia	Nu	—	Legea privind comisarul pentru drepturile copilului

Tabelul 2: Politici naționale strategice în domeniul protecției copilului

Denumirea țării	Denumirea documentului
Republica Moldova	Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia aprobat prin HG nr. 347/2022.
România	Strategia Națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului, Copii Protejați, România Sigură, 2022-2027.
Polonia	Nu există un document de politică.

Tabelul 3: Instituții centrale responsabile de protecția copilului

Nr.	Denumirea țării	Instituții centrale responsabile de protecția copilului
1.	Republica Moldova	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Avocatul Poporului pentru protecția drepturilor copilului (Ombudsmanul copilului)
2.	România	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, subordonată Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
3.	Polonia	Ombudsmanul responsabil de protecția drepturilor copilului

Anexa 1.

Bune practici în protecția copilului și garantarea siguranței în Republica Moldova

SERVICIUL DE ASISTENȚĂ TELEFONICĂ GRATUITĂ PENTRU COPII 116 111

116111
TELEFONUL
COPILULUI

24/24
gratuit, confidențial
și anonim

Telefonul copilului presupune activitatea unei linii telefonice cu numărul scurt 116111, care urmărește scopul de a asigura protecția copiilor împotriva oricărei forme de încălcare a drepturilor lor, de a oferi suport în situații de criză și nu în ultimul rând sprijinind atunci când este nevoie de consiliere psihologică.

În Republica Moldova, Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii (Telefonul Copilului) 116 111 a fost lansat la data de 4 iunie 2014, fiind gestionat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și implementat de către AO „CNFACEM”.

Serviciile sunt oferite gratuit prin intermediul numărului național unic 116 111, prin chat-ul disponibil pe pagina web <https://telefonulcopilului.md/>, prin skype TelefonulcopiluluiMoldova116111, și prin intermediul poștei electronice telefonul.copilului@social.gov.md.

Telefonul 116111 răspunde tuturor copiilor, care au nevoie protecție, grijă și ascultare, fiind un sprijin real, imediat și accesibil atât de la toți operatorii de telefonie din țară, cât și în mediul online. Suportul oferit copiilor din Moldova este premisa activității și a utilității acestui serviciu.

Specialiștii de la serviciul de asistență gratuită pentru copii Telefonul Copilului activează în baza studiilor superioare complete desfășurate în domeniul psihologiei, fiind specializați în psihologie clinică și psihopedagogie.

Conform Raportului Anual de Activitate al Serviciului de asistență telefonică gratuită pentru copii pe parcursul anului 2023, la Telefonul Copilului au fost recepționate 969 apeluri în care psihologii au oferit copiilor, dar și adulților servicii de consiliere psihologică. Asistența copiilor în situații de criză, suportul emoțional oferit de psihologi și ghidarea profesionistă pentru depășirea problemei cu care se confruntă, în format telefonic sau în discuție chat oferă apelanților în mod unic și individualizat șansa că ei sunt auziți și asistați indiferent de dificultate. Consilierea psihologică este instrumentul de bază, care este utilizat continuu de către psihologii serviciului, pentru a spori eficiența lucrului pe toate tipurile de apeluri recepționate. În apelurile preluate de la copii, deseori aceștia abordează subiecte care necesită îndrumarea și/sau oferirea suportului psiho-emoțional în diverse situații care li se pot întâmpla, precum :

- probleme de relaționale (părinții, semenii, etc.);
- probleme sentimentale, sexualitate;
- tendințe suicidale, stări depresive, automutilare;
- adicții, anxietate, fobii;
- stima de sine și dificultăți emoționale;
- reușita școlară, ghidarea în carieră.

Cazurile de încălcare a drepturilor copilului în anul 2023 au fost vizate în total în 1048 de apeluri. Dintre acestea, au fost reflectate în fișele de sesizare expediate, cât și în cadrul demersurilor de colaborare în 270 de apeluri. Algoritmul de lucru a unui psiholog de la

Telefonul Copilului în cadrul acestor apeluri constă în următoarele:

- Stabilirea contactului cu persoana apelantă și identificarea relației acesteia cu copilul care urmează a fi vizat;
- Încurajarea relatării în formă liberă a problemei persoanei apelante;
- Acumularea datelor despre subiectul încălcării, familia copilului și relațiile în cadrul acesteia, locul și mediul de trai, subtilitățile situației problemă, persoanele implicate și rolul acestora, dacă a recurs și cum a avut loc solicitarea ajutorului din alte surse decât Telefonul Copilului;
- Recapitularea informației recepționate;
- Identificarea așteptărilor persoanei ce ține de soluționarea cazului;
- Informarea privind modalitatea de lucru a serviciului;
- Încheierea discuției asigurând posibilitatea de continuitate.

În 2023 de sprijin psiho-emoțional în situații de criză, de informare privind sistemul de protecție din Republica Moldova și de asistență în cazuri de încălcare a drepturilor copiilor s-au bucurat 4190 de copii inclusiv 1648 fete și 2419 băieți (în cazul a123 de copii nu se cunoaște genul).

De la lansarea serviciului Telefonul Copilului din 4 iunie 2014 până în data de 31 decembrie 2023 au fost recepționate și înregistrate 50845 de apeluri de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, dar și de peste hotare. Pe parcursul anului 2023, psihologii serviciului Telefonul Copilului au recepționat și înregistrat 3383 de apeluri, dintre care 2522 apeluri unice și 861 apeluri repetate. În cele 3383 apeluri recepționate de către psihologii Telefonul Copilului, au beneficiat de consiliere, informare și referire către instituțiile abilitate 1725 copii și 1658 adulți.

Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (de tip Barnahus) funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr.708/2019 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardele minime de calitate²² pentru acest tip de serviciu. Guvernul și-a asumat angajamentul să creeze trei centre regionale, la Nord, Centru și Sud pentru prestarea acestui serviciu.

Primul Centru regional a fost instituit în 2022 de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale în zona de Nord. Centrul este amplasat în mun. Bălți și deservește 12 unități administrativ-teritoriale. De asemenea, până la crearea tuturor centrelor regionale, Centrul regional Nord acordă asistență integrată beneficiarilor, indiferent de arondare, conform principiului accesibilității. Pentru asigurarea funcționalității Centrului, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, anual, contractează serviciile de asistență specializată prestate în cadrul Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor Nord.

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC) din 2022 este prestator de serviciu social acreditat cu prestarea asistenței integrate a copiilor victime/martori ai infracțiunilor (serviciu de tip Barnahus).

CNPAC este o organizație necomercială membră fondatoare a Rețelei Europene PROMISE Barnahus, având un rol activ în promovarea și implementarea standardelor Barnahus în Moldova din 2016.²³

²² Hotărârea Guvernului nr.708/2019 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119740&lang=ro

²³ Raport de activitate al Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor Nord. Disponibil la: <https://balti.md/wp-content/uploads/2024/05/raport-de-activitate-al-asocia%C8%9Biei-ob%C8%99te%C8%99ti-%E2%80%9Ecnpac%E2%80%9D-%C3%AEn-cadrul-centrului-regional-de-asisten%C8%9B%C4%83-integrat%C4%83-a-copilor-victime-martori-ai-infrac%C8%9Biuilor-nord-pentru-anul-2023.pdf>

În cadrul Centrului sunt asistați copii victime/martori ai infracțiunilor cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, contra vieții și/sau sănătății, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale copilului o cer, care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice ai acestora. Totodată, beneficiarii ai Centrului pot fi și copiii victime/martori ai contravenției de violență în familie sau celei care atentează la viața și sănătatea copilului, atunci când interesele copiilor o cer. De asemenea, de asistență specializată în cadrul Centrului poate beneficia reprezentantul legal sau persoana de încredere a copilului. În cadrul Centrului se acordă următoarele tipuri de servicii de asistență specializată: informare prealabilă a copilului despre audiere în condiții speciale; audiere în condiții speciale; examinare medico-legală; evaluare psihologică; asistență pentru asigurarea protecției copilului în situație de risc; asistență psihologică în criză; examinare medicală; asistență juridică.

Sursă: <https://www.barnahus.md/>

Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor Nord în anul 2023 a înregistrat 257 solicitări de asistență specializată, majoritatea fiind pentru facilitarea audierii în condiții speciale și evaluare psihologică. Beneficiarii au fost predominant fete, iar asistența a fost solicitată în principal în cadrul urmăririi penale. Cele mai frecvente infracțiuni au fost abuzul sexual și violența în familie. Copiii au beneficiat de diverse tipuri de asistență, inclusiv pregătirea pentru audiere, asistență psihologică de criză și evaluare psihologică.

